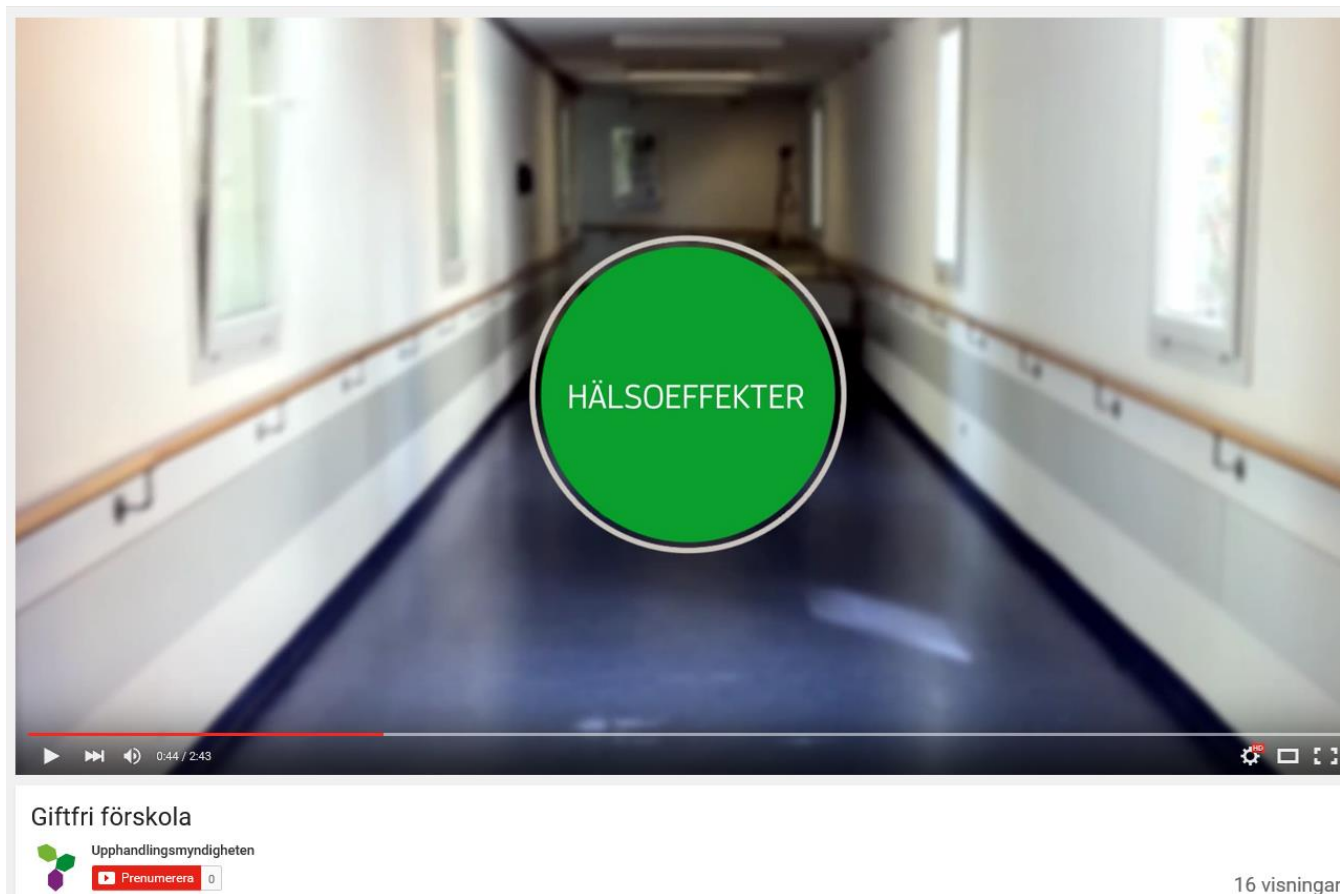

Film: Giftfri förskola

Välkommen till en dag om upphandling och giftfri vardag!

- ▶ Välkomna
- ▶ Giftfri vardag och kemikaliereregler
- ▶ Hållbar upphandling
- ▶ Diskussion om samverkan
- ▶ **Lunch**
- ▶ Verktyg och stöd inklusive övningar
- ▶ **Fika**
- ▶ Lokal exempel

Upphandling som verktyg för en giftfri vardag

Ylva Svedenmark , Anette Svensson, Anna
Christiansson och Margareta Bergh

Upphandlingsmyndigheten

Sunda offentliga affärer för en hållbar framtid

Vårt uppdrag

- ▶ Rättssäker, effektiv och hållbar upphandling.
- ▶ Främja innovativa lösningar.
- ▶ Stärka upphandlingens strategiska betydelse.

Nationella upphandlingsstrategin

DE SJU INRIKTNINGSMÅLEN

1. Offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär

2.
Effektiva inköp

3.
En mångfald av
leverantörer och
en väl fungerande
konkurrens

4.
En rättssäker
offentlig
upphandling

5.
En offentlig
upphandling som
främjar innovatio-
ner och alternativa
lösningar

6.
En miljömässigt
ansvarsfull offentlig
upphandling

7.
Offentlig upphand-
ling som bidrar till
ett socialt hållbart
samhälle

Offentlig upphandling

- ▶ En offentlig aktör som köper en vara eller en tjänst
- ▶ I Sverige ca 600 miljarder kr/år
- ▶ Lag om offentlig upphandling (LOU)
 - ▶ Bygger på EU-direktiv
 - ▶ Fem grundprinciper
 - ▶ Reglerar **hur** upphandling görs

Hållbar upphandling

- ▶ Kraven i upphandlingen – **vad** som upphandlas
- ▶ Stöd i lagstiftningen för att ställa hållbarhetskrav
- ▶ Fördel - kan gå utöver lagstiftning
- ▶ Begränsning - måste finnas verifikat
- ▶ Kan bidra till att nå organisationens hållbarhetsmål

Hållbarhetskriterier

- ▶ Färdigformulerade krav "klipp och klistra"
- ▶ Drivande krav – mer långtgående än lagstiftningen
- ▶ Framtagna i en kvalitetssäkrad process
- ▶ Finns i [kriteriebiblioteket](#) på vår webbplats

Expertgrupper

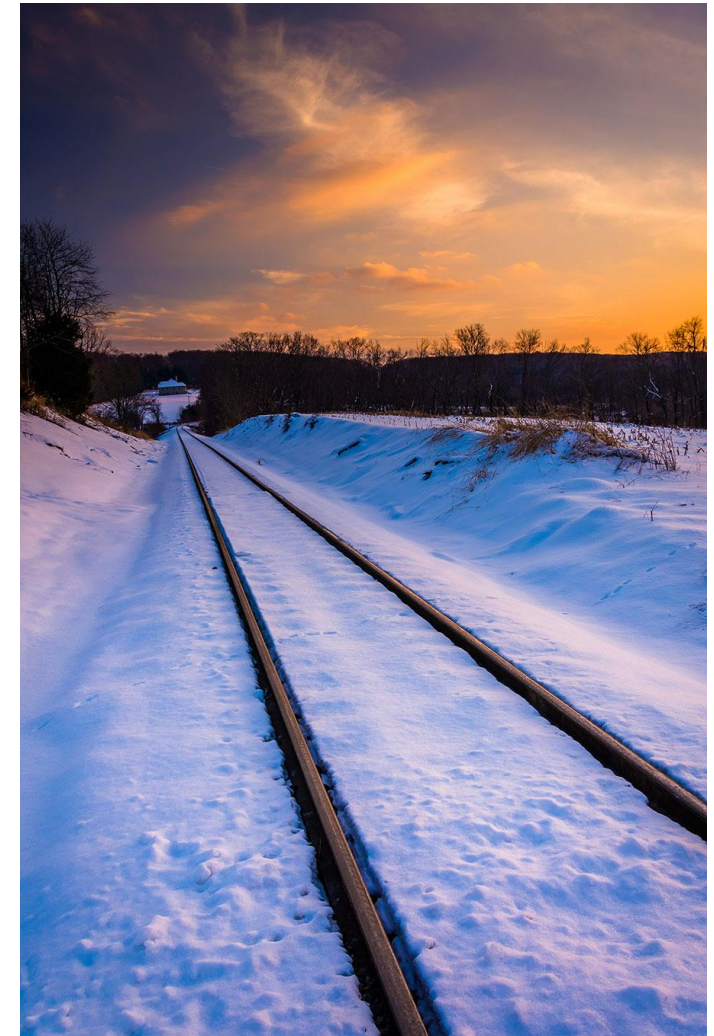
- ▶ Upphandlande organisationer
- ▶ Leverantörer och återförsäljare
- ▶ Branschorganisationer och branschexperter
- ▶ Intresseorganisationer/NGO:s
- ▶ Märkningsorganisationer
- ▶ Myndigheter med sakkunskap
- ▶ Universitet, högskola eller forskningsinstitut

Hur ställs kemikaliekrav?

- ▶ Leverantörens hantering av information kring kemikalier.

Exempelvis:

- ▶ Krav på kvalitetsledningssystem

Hur ställs kemikaliekrav?

- ▶ Ämnen med vissa egenskaper får inte finnas.

Exempelvis:

- ▶ Cancerframkallande
- ▶ Mutagena
- ▶ Reproduktionstoxiska
- ▶ Persistenta
- ▶ Bioackumulerande
- ▶ Toxiska
- ▶ Allergiframkallande
- ▶ Biocidbehandlade produkter

Kravexempel: Allergiframkallande produkt

Teknisk specifikation, baskrav

- ▶ Produkten ska inte vara klassificerad med nedanstående riskfraser och faroangivelser enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen), varken i EU-harmoniserad klassificering (enligt bilaga VI i CLP-förordningen) eller vid självklassificering.

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008

Faroklass	Faroangivelse
Luftvägs- eller hudsensibilisering	H317, H334

Förslag till verifikat:

- ▶ Produktens säkerhetsdatablad
- ▶ Produktens innehållsdeklaration med sammansättningsuppgifter i viktprocent
- ▶ Certifieringssystem som uppfyller kravet, till exempel:
 - ▶ Licens enligt Bra Miljövals kriterier för kemiska produkter, version 2006:5
 - ▶ Licens enligt Svanens kriterier för XX.

Hur ställs kemikaliekrav?

- Specifika ämne /grupper av ämnen får inte ingå (alternativt ha sänkt gränsvärde)

Exempelvis:

- Flamskyddsmedel
- Mjukgörare
- Bisfenol A
- Reach kandidatförteckning
- Reach tillståndsregler (bilaga XIV)

Kravexempel: Innehåll av särskilt farliga ämnen (kandidatförteckningen)

Särskilda kontraktsvillkor, baskrav

- ▶ Vid avtalsstart **ska** information om innehåll av ämnen, som finns upptagna på gällande kandidatförteckning i Reach, och som finns i offererade produkter i halter över 0,1 vikts% (1000 mg/kg) per ämne, ges till den upphandlande myndigheten.
- ▶ Om nya ämnen förs upp på kandidatförteckningen under avtalstiden, **ska** den upphandlande myndigheten underrättas om dessa förekommer i offererade produkter. Detta ska ske inom sex månader efter europeiska kemikaliemyndighetens (Echa) offentliggörande av en reviderad kandidatförteckning.

Förslag till verifikat:

- ▶ En lista över de ämnen på kandidatförteckningen som förekommer i halter över 0,1 vikts % (1000 mg/kg) i respektive offererad produkt.
Finns ämnena inte över den angivna halten så anges detta (det krävs då ingen lista).

Informationen ska baseras på teknisk dokumentation (t.ex. säkerhetsdatablad) från tillverkare och materialleverantörer, och innehållstester om nödvändigt (i enlighet med rekommendationer i Kemikalieinspektionens ["Vägledning för leverantörer av varor"](#))

Produktområden med kemikaliekrav

- ▶ Belysning
- ▶ Bygg och fastighet
- ▶ Dryckes- och varuautomater
- ▶ Fordon och transporter
- ▶ Kemisk-tekniska produkter
- ▶ Köks- och serveringsutrustning
- ▶ Leksaker- och hobbymaterial
- ▶ Livsmedel
- ▶ Medicinteknisk utrustning
- ▶ Möbler
- ▶ Storkök
- ▶ Städtjänster
- ▶ Textilier
- ▶ Tvätt- och textilservice
- ▶ Vitvaror

Kravpaket Giftfri förskola

Kriterier för förskolan

- ▶ Leksaker och hobbymaterial
- ▶ Köks- och serveringsutrustning
- ▶ Textilier
- ▶ Möbler inkl. madrasser

Temasida Giftfri förskola

- ▶ Webbutbildning för upphandlare/beslutsfattare
- ▶ Webbutbildning för förskolepersonal

Finns på: www.upphandlingsmyndigheten.se/omraden/giftfri-forskola

Tryckt material

- ▶ Broschyrer
- ▶ Plansch – inköp för en giftfri förskola

Inköpsprocessen

- ▶ Förberedelse
 - ▶ Planera
 - ▶ Kartlägga
 - ▶ Analysera
- ▶ Upphandla
 - ▶ Krav i upphandlingsdokumenten
 - ▶ Pröva och utvärdera
- ▶ Realisera
 - ▶ Implementera avtalet
 - ▶ Förvalta och följa upp

Alla behövs!

- ▶ **Ledningen**
 - ▶ Skapar förutsättningar
- ▶ **Beställare**
 - ▶ Ställer krav
- ▶ **Upphandlare**
 - ▶ Affärsmässigt ansvar
- ▶ **Miljösamordnare/strateg**
 - ▶ Stödjer alla med miljökompetens

Diskussion om samverkan

- Hur samverkar man i din kommun i arbetet för en giftfri vardag och upphandling?

Verktyg och stöd

Inköpsprocessen

- Förberedelse
 - Planera
 - Kartlägga
 - Analysera
- Upphandla
 - Krav i upphandlingsdokumenten
 - Pröva och utvärdera
- Realisera
 - Implementera avtalet
 - Förvalta och följa upp

En rundtur i kriteriebiblioteket

www.upphandlingsmyndigheten.se

Hållbarhet

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ta miljöhänsyn och sociala hänsyn i upphandlingen bidrar till en hållbar utveckling och till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Upphandlande myndighet har stor möjlighet att ställa långtgående krav på vad som ska upphandlas – men inte från vem. Upphandlingsmyndigheten gör även bedömningen att det går att ställa krav utöver EU-harmoniserad lagstiftning.

Senast uppdaterad: 2017-01-01

[f](#) [p](#) [e](#) [Dela](#)

Relaterade länkar

- » [Konkurrensverkets riktlinjer för användning av hållbarhetskriterier](#)
- » [Framgångsfaktorer](#)

Hållbarhetskrav

Hitta alla krav i kriteriebiblioteket med tillhörande information eller ladda hem dem via kriterie-wizard

- » [Till kriteriebiblioteket](#)
- » [Ladda hem krav](#)

Miljömål och miljöaspekter

Sök via din organisations väsentliga miljöaspekter för att få information om vilka miljömål du kan påverka genom hållbar upphandling.

- » [Sök via miljömål och miljöaspekter](#)

[Miljömålssök](#) – koppla krav till miljömål

Kriteriebiblioteket

Kriteriebiblioteket

Välj produktområde

Klicka på plustecknet för att visa områdets produktgrupper eller på texten för att läsa mer om området.

- + IT och telekom
- + Bygg och fastighet
- + Städ och kemikalier
- + Fordon och transport

- Kontor och textil

- » Möbler
- » Textil och läder
- » Pappersprodukter

- + Livsmedel och måltidstjänster
- + Sjukvård och omsorg
- + Kravpaket giftfri förskola

Ställ krav på olika sätt

- ▶ Kvalificeringskrav
 - ▶ Obligatoriska krav på anbudsgivaren
- ▶ Tekniska specifikationskrav
 - ▶ Obligatoriska krav på de varor och tjänster som upphandlas
- ▶ Tilldelningskriterier
 - ▶ Används vid utvärdering av anbud
- ▶ Särskilda kontraktsvillkor
 - ▶ Krav som ska uppfyllas under kontraktstiden

Kriteriebiblioteket

Ingående krav

Välj önskad nivå i rullgardinsmenyn. Då listas de ingående kraven nedan. Observera att ett krav kan finnas i flera nivåer vilket gör att kravlistan inte ser ut att ändras.

Bas

Rutiner för kvalitetssäkring	Kvalificeringskrav
Färgämnen	Teknisk specifikation
Flamskyddsmedel	Teknisk specifikation
Alkylfenoletoxilater	Teknisk specifikation
Formaldehyd	Teknisk specifikation
Mjukgörare	Teknisk specifikation
Vattenavvisande behandlingar	Teknisk specifikation
Innehåll av metaller i färdigbehandlat skinn och läder	Teknisk specifikation
Innehåll av särskilt farliga ämnen (kandidatförteckning)	Särskilda kontraktsvillkor
Socialt ansvarstagande produktion	Särskilda kontraktsvillkor

Hämta hem kraven via vår KRITERIE-WIZARD

Bilagor

- Bakgrundsdokument för läder och textilier
- Exempel på verifikat
- Svarsformulär_textilier_20160701

Kriterie-wizard

- Ladda hem valda krav i fil

- Kvalificeringskrav
- Teknisk specifikation
- Tilldelningskriterier
- Särskilda kontraktskrav

Textil och läder

Markera alla

► Rutiner för kvalitetssäkring		☒	☐
► Färgämnen		☒	☐
► Flamskyddsmedel		☒	☐
► Alkylfenoletoxilater		☒	☐
► Formaldehyd		☒	☐
► Mjukgörare		☒	☐
► Vattenavvisande behandlingar		☒	☐
► Innehåll av metaller i färdigbehandlat skinn och läder		☒	☐
► Innehåll av särskilt farliga ämnen (kandidatförteckning)		☒	☐
► Socialt ansvarstagande produktion		☒	☐

Kriteriernas uppbyggnad

KravID: II018:I

Begränsning av bisfenol A i leksaker

Argument

Ämnet bisfenol A misstänks kunna skada människans fortplantningsförmåga samt är misstänkt hormonstörande vid låga doser. Barn är särskilt känsliga för

Baskrav

Kravtyp:

Teknisk specifikation

2017-08-31

Bisfenol A, CAS: 80-05-7, ska inte migrera från de offererade leksakerna¹ i halter över 0,04 mg/l salivsimulant.

+ Förslag till verifikat

+ Förslag till uppföljning

+ Motiv

Information om kravet

Kravet gäller endast leksaker.

SIS-standarderna SS-EN 71-10:2005 och SS-EN 71-11:2005

Vägledningarna och andra dokument

Svarsformulär

Krav	KravID	Nivå			
		Bas	Avancerat	Spjutspets	
Innehåll av ftalater i leksaker och hobbymaterial <i>Teknisk specifikation</i>	11042:1	☐ Ja	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	☐ Teknisk dokumentation av de 18 listade ftalater ☐ Nordic ecolabel
Migration av nitrosaminer från leksaker <i>Teknisk specifikation</i>	11032:1	☐ Ja	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	☐ Test enligt EN 1831 ☐ Teknisk dokumentation ☐ Certifiering enligt Nordic ecolabel

Vilka krav ska man välja?

Välj antal krav och kravnivåer efter:

- ▶ Organisationens miljömål
- ▶ Tillgängliga resurser för utvärdering av anbud
- ▶ Tillgängliga resurser för uppföljning och dialog under avtalsperioden

Workshop: Upphandla kontorsstolar

Vi vill upphandla kontorsstolar med färre farliga kemikalier.

Vilka krav (3 st) ställer vi i vår upphandling?

Hur kan leverantören visa att kraven uppfylls?

Hur kan kraven följas upp vid anbudsutvärdering och under avtalsperioden?

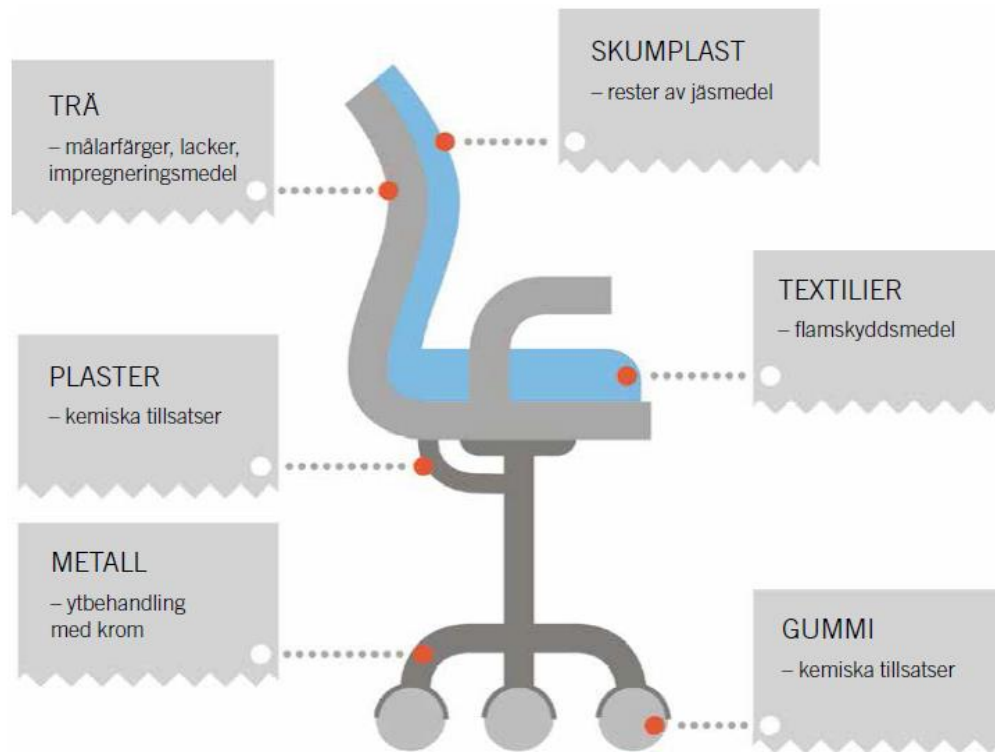

Illustration: Kemikalieinspektionen

Kriteriebiblioteket

<http://www.upphandlingsmyndigheten.se/hallbarhet/stall-hallbarhetskrav/>

Sök kriterier via miljömål:

<http://www.upphandlingsmyndigheten.se/hallbarhet/miljomalsok/>

Uppföljning

- ▶ Anbudsutvärdering - ställda krav
- ▶ Uppföljning under avtalsperioden
 - ▶ Fått det vi kravställt på och betalar för?
 - ▶ Stickprovsanalyser
 - ▶ Kontroll av verifikat, certifikat och teknisk dokumentation
 - ▶ Leverantörsdialog och samarbete
- ▶ Effekter mot uppsatta mål
 - ▶ Mäts effekterna av att kemikaliekraven?
 - ▶ Kommuniceras det mot beslutsfattare/ politiker?

<http://www.stockholm.se/kemikaliesmartforskola>

Välkomna att kontakta oss

Kemikalieinspektionen

- ▶ Fråga Kemikalieinspektionen

<http://www.kemi.se/fraga/>

- ▶ Nyhetsbrev

<http://www.kemi.se/pressrum/>

Upphandlingsmyndigheten

- ▶ Frågeservice

- ▶ Nyhetsbrev

www.upphandlingsmyndigheten.se

